

MIESIĘCZNIK KIEROWNICZEJ KADRY OŚWIATOWEJ

DYREKTOR SZKOŁY

NR

1

[373]

STYCZEŃ
2025

Barwy zarządzania

Super Dyrektor Szkoły 2024

s. 14

Polityka edukacyjna

Rok 2025 w oświacie

s. 10

Niezbędnik
Dyrektora

Zagrożenia seksualne

s. 61-77

Indeks 376779 ISSN 1230-9508

Nowość!

E-Dyrektor Szkoły na platformie LEX!

Progman

Progman Cloud Majątek

Zarządzanie majątkiem szkoły

Dlaczego warto:

Porównanie stanu
rzeczywistego majątku
z prowadzoną ewidencją

Rozliczenie osób
materialnie odpowiedzialnych
za poszczególne składniki

Szybki i łatwy dostęp
do szerokiej gamy wydruków

Redukcja czasu
inventaryzacji nawet o 70%!

4 proste kroki w procesie inwentaryzacji

1

Przygotowanie
etykiet z kodami

2

Wydruk etykiet
i umieszczenie
na środkach majątku

3

Skanowanie
kodów

4

Importowanie
danych

Wolters Kluwer

Dowiedz się więcej: www.progman.pl

Barwy zarządzania

Wskazówki dla kandydata na dyrektora

Mirosław Sielatycki

Wieloletnie doświadczenie w roli przewodniczącego komisji konkursowych pozwoliło autorowi na zgromadzenie praktycznych spostrzeżeń na temat przebiegu rozmowy w czasie posiedzenia komisji oraz różnych aspektów procesu wyłaniania dyrektora szkoły, przedszkola czy innej placówki oświatowej, które mogą zainteresować osoby ubiegające się o to stanowisko. s. 18

Co w prawie piszczy

Prawo nauczycieli do „trzynastki”

Magdalena Sender

Komentarz omawia zasady i tryb nabywania przez nauczycieli prawa do dodatkowego wynagrodzenia rocznego (tzw. trzynastki). Autorka przedstawia przepisy stanowiące podstawę tego prawa, zasady ustalania okresu zatrudnienia, od którego uzależnione jest jego nabycie, a także wskazuje sposób wyliczania wysokości „trzynastki” oraz przypadki wykluczające jej otrzymanie. s. 32

Wczesna Edukacja

Strategia przetrwania

Danuta Elsner

W naszym kraju rodzi się coraz mniej dzieci. Dla przedszkoli i szkół to przyczyna licznych negatywnych konsekwencji łącznie z zagrożeniem likwidacją. Poradzenie sobie z nimi wymaga obmyślenia nowej strategii działania. Zawarte w artykule propozycje autorka przedstawia na przykładzie przedszkola, ale pomocne mogą być również szkołom. s. 40

Szanowni Państwo

Nowory rok rozpoczynamy od prezentowania sylwetek osób nagrodzonych w konkursie Super Dyrektor, którego rozstrzygnięcie miało miejsce podczas XI Kongresu Edukacja i Rozwój. Jako pierwszą zaprosiliśmy do rozmowy Stanisławę Annę Tymoczko, zdobywczynię tytułu Super Dyrektor Szkoły, która w swojej pracy kładzie nacisk na budowanie zintegrowanej wokół wspólnych celów edukacyjnych społeczności nauczycieli, uczniów i rodziców.

Sposoby realizowania przywództwa edukacyjnego, które przedstawia dyrektorka Szkoły Podstawowej im. Króla Władysława Jagiełły w Mrzygłodzie, a także te proponowane przez dr Danutę Elsner w lekcji Akademii Rozwoju Szkoły *Sukces i co dalej?*, mogą być pomocne w planowaniu własnego rozwoju oraz doskonaleniu funkcjonowania placówki. Stanowią też cenne źródło inspiracji dla kandydatów przystępujących do konkursu na dyrektora. Osoby te odsyłam również do artykułu Mirosława Sielatyckiego, który, korzystając ze swojego wieloletniego doświadczenia w roli przewodniczącego komisji konkursowych, dzieli się spostrzeżeniami i przemyśleniami na temat procesu wyboru dyrektorów i przebiegu rozmowy konkursowej.

Ponadto w styczniowym numerze znajdą Państwo teksty dotyczące niebezpieczeństw, z którymi stykają się uczniowie zarówno w świecie realnym, jak i wirtualnym. Omawiając temat cyberprzemocy, Tomasz Garstka podpowiada, jak jej zapobiegać i na nią reagować oraz jakie działania warto podejmować, by zwiększać odporność uczniów na wpływ hejtu. Natomiast autorzy *Niezbędnika* odpowiadają na pytanie, jak pomóc młodym ludziom radzić sobie z zagrożeniami dotyczącymi tak wrażliwego obszaru życia, jakim jest seksualność, oraz jak stworzyć przestrzeń na dialog w tej sprawie.

Życzę Państwu, by zgodnie z prognozami przedstawionymi przez Bogdana Bugdalskiego w artykule *Rok 2025 w oświacie* najbliższe miesiące nie tylko przyniosły przyspieszenie prac związanych z pragmatyką zawodową nauczycieli, ale stały się również krokiem milowym w procesie zmian w edukacji na miarę czasów, w których żyjemy.

Małgorzata Pomianowska

redaktor naczelna miesięcznika „Dyrektor Szkoły”

Sposoby realizowania przywództwa edukacyjnego

Nowość!

E-Dyrektor Szkoły na platformie LEX!

Aktualności

- 6 Dyrektorze pamiętaj o...
- 6 Spór o edukację zdrowotną
- 6 Coraz mniej uczniów lubi matematykę
- 7 Jak ochronić małe szkoły?
- 7 Symulacja prac europarlamentu
- 7 Wynagrodzenie egzaminatorów
- 7 Ponad 500 tys. dzieci żyje w biedzie
- 8 Jak młodzież korzysta z AI
- 8 Petycja do MEN o higienę cyfrową
- 8 Zakaz korzystania z social mediów
- 9 „Szkoła dla wszystkich”
- 9 Centrum Nauczania Zdalnego
- 9 Wyniki konkursu Zabawka Roku
- 9 Kalendarium zmian prawnych

Polityka edukacyjna

- 10 Rok 2025 w oświacie
Bogdan Bugdalski

Barwy zarządzania

- 14 Wciąż szukam nowych wyzwań – rozmowa ze Stanisławą Anną Tymoczko
Anna Satel
- 18 Wskazówki dla kandydata na dyrektora
Mirosław Sielatycki
- 21 Czy szkoła może być świecka?
Małgorzata Nowak

Akademia Rozwoju Szkoły

- 27 Sukces i co dalej?
Danuta Elsner

Co w prawie piszczy

- 32 Prawo nauczycieli do „trzynastki”
Magdalena Sender

Nowe technologie

- 36 Założenia cyfrowej transformacji
Katarzyna Polak

Wczesna edukacja

- 40 Strategia przetrwania
Danuta Elsner

Pracownia pedagogiczna

- 44 Zapobieganie cyberprzemocy
Tomasz Garstka
- 49 Wiara młodzieży
Emilia Lipiec-Kuzańska

Inspiracje dyrektora

- 54 Jak zatrzymać nauczycieli?
- 55 Porozmawiajmy o poprawnej polszczyźnie
- 55 Osobowość edukacji – Gabriel Wołoszewicz
- 56 Déjà vu a pamięć
- 56 Do przeczytania, zobaczenia, posłuchania...
- 57 Niechęć do uczenia się

Kuluary oświaty

- 58 Wieści gminne
A coś tam Panie słyhać w... Organie?
- 60 Subiektywnie o edukacji
Bolączki pedagoga
Emilia Lipiec-Kuzańska

Niezbędnik Dyrektora

- Zagrożenia seksualne
- 62 Seksualne wykorzystywanie
Tomasz Garstka
- 67 Uwodzenie przez internet
Monika Sewastianowicz
- 70 Sex working wśród nastolatków
Tomasz Garstka
- 74 Wyzwania edukacji seksualnej
Tomasz Kozłowski

Nowość!

E-Dyrektor Szkoły na platformie LEX

Co zyskasz w nowej e-prenumeracie w LEX-ie?

Numerы archiwalne z 5 lat

Wygodne przeszukiwanie

Dostęp do bazy aktów prawnych z Dziennika Ustaw
i Monitora Polskiego

Dostęp do szkoleń Akademii Dyrektora Szkoły Online
w ciągu roku szkolnego

W każdym numerze:

Wzbogacenie o treści
dotyczące wczesnej edukacji

Praktyczne wskazówki
Pomoc w rozwiązywaniu problemów
prawnych czy zarządczych

Artykuły najwyższej jakości
Dzięki współpracy z cenionymi
praktykami z wieloletnim
doświadczeniem

Wygodny dostęp do wiedzy
Prawo, zarządzanie i finanse
oświatowe zebrane w jednym
miejscu

Inspiracje i samorozwój
Innowacje i dobre praktyki
z dziedziny pedagogiki i zarządzania

Zamów prenumeratę: www.profinfo.pl/prenumerata-ds 22 535 80 72

Dyrektorze

pamiętaj o...

3 stycznia – złożenie deklaracji rozliczeniowych ZUS DRA (jednostki budżetowe i samorządowe zakłady budżetowe) (termin mija 5 stycznia);
– zakończenie zajęć w klasach (seme-strach) programowo najwyższych w branżowych szkołach II stopnia oraz liceach ogólnokształcących dla dorosłych.

9 stycznia – złożenie do GUS sprawozdania Z-05;
– część praktyczna egzaminu zawodowego – Formuła 2019, model „d”.

9–20 stycznia – część praktyczna egzaminu zawodowego – Formuła 2019, model „w”, „wk” i „dk”.

10–15 stycznia – część pisemna egzaminu zawodowego – Formuła 2019.

10 stycznia – złożenie miesięcznego sprawozdania budżetowego Rb-27S, Rb-28S (dotyczy szkół, przedszkoli i placówek będących jednostkami budżetowymi);
– przekazanie do bazy systemu informacji oświatowej danych, o których mowa w § 31 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia MEN z 28.08.2019 r. w sprawie szczegółowego zakresu danych dziedzinowych gromadzonych w systemie informacji oświatowej oraz terminów przekazywania niektórych danych do bazy danych systemu informacji oświatowej (Dz.U. z 2024 r. poz. 83).

13 stycznia – zwołanie zebrania rady pedagogicznej zatwierdzającej wyniki klasyfikacji śródrocznej.

14 stycznia – przedstawienie ogólnych wniosków ze sprawozdania nadzoru pedagogicznego (termin ustala dyrektor szkoły);
– wnioskowanie w razie potrzeb w sprawie przeniesienia ucznia do innej szkoły.

15 stycznia – egzamin ósmoklasisty w szkołach dla dorosłych, w których nauka kończy się w semestrze jesiennym – język polski.

Wszyscy są zgodni, że edukacja zdrowotna jest uczniom potrzebna, ale nie wszyscy zgadzają się, by jej elementem było również zdrowie seksualne.

Edukacja zdrowotna zastąpi nieobowiązkowy przedmiot wychowanie do życia w rodzinie, który skupiał się wokół treści dotyczących m.in. funkcji rodziny, pełnienia ról małżeńskich, prokreacji i okresu dojrzewania. Nowy przedmiot rozbudowano o tematy związane ze zdrowiem i aktywnością fizyczną, odżywianiem, zdrowiem psychicznym, społecznym i środowiskowym, internetem oraz profilaktyką uzależnień. W obszarze zdrowia seksualnego omawiane będą m.in. metody antykoncepcji, profilaktyka chorób przenoszonych drogą płciową, świadoma zgoda i przemoc seksualna.

Od roku szkolnego 2025/2026 w klasach I–III szkoły podstawowej edukacja zdrowotna ma być realizowana w formie kształcenia zintegrowanego, a w klasach IV–VIII oraz

w szkole ponadpodstawowej jako odrębny przedmiot. Będą go mogli uczyć nauczyciele biologii, wychowania fizycznego, WDŻR, psychologowie oraz nauczyciele, którzy ukończyli studia w zakresie edukacji zdrowotnej i posiadają przygotowanie pedagogiczne. W tym roku powinny wystartować bezpłatne studia podyplomowe przygotowujące do nauczania tego przedmiotu.

Protesty wzbudził obszar dotyczący edukacji seksualnej. Zdaniem PiS to wczesna seksualizacja dzieci, sceptyczni są też ludowcy, bo – co podkreślają również inni przeciwnicy planów MEN – od wychowania są rodzice. Tymczasem w sondażu IBRiS 61% badanych poparło wprowadzenie edukacji zdrowotnej i nie uważa tego przedmiotu za deprawujący. ■

Coraz mniej uczniów lubi matematykę

W Międzynarodowym Badaniu Nauczania Matematyki i Nauk Przyrodniczych TIMSS 2023, prowadzonym co cztery lata przez Międzynarodowe Stowarzyszenie Mierzenia Osiągnięć Szkolnych (IEA), średni wynik polskich czwartoklasistów:
– w matematyce wyniósł 546 pkt – 10. miejsce w rankingu, istotnie lepszy wynik był w siedmiu krajach,
– w przyrodzie wyniósł 550 pkt – 7. miejsce w rankingu, istotnie lepszy wynik był w czterech krajach.

Zarówno w przyrodzie, jak i matematyce średni wynik wzrósł w porównaniu do 2019 r. W matematyce jest wyższy niż w 2015 r., w przyrodzie – zbliżony do wyniku z 2015 r.

Mimo dobrych wyników pewność siebie czwartoklasistów w odniesieniu do tych przedmiotów jest na przeciętnym poziomie: 41% ocenia, że „po prostu nie jest dobra” z matematyki, a 37% z przyrody. Coraz mniej uczniów lubi te przedmioty i uważa je za interesujące (<https://ibe.edu.pl/pl/>). ■

Jak ochronić małe szkoły?

Zdaniem MEN sposobem na ratowanie małych szkół może być ich przekształcanie w lokalne centra kulturalno-edukacyjne.

– W skali kraju nawet 400 szkółek jest przewidzianych do zamknięcia. Kolejne roczniki dzieci na obszarach wiejskich są równie małe jak obecne albo jeszcze mniejsze. Dlatego wskazujemy, że potrzebna jest zgoda, by na obszarach wyludniających się, z zaopaszcą demograficzną, tworzyć szkoły wspólne, w których zapewnimy dzieciom lepsze warunki, lepszą ofertę dydaktyczną, lepiej wykształconą

i przygotowaną kadrę, bo te szkoły nam się lepiej bilansują – stwierdził Stanisław Jastrzębski, przewodniczący Związku Gmin Wiejskich RP, w rozmowie z „Portalem Samorządowym” (www.portalsamorzadowy.pl/finanse/oswiata-rujnuje-gminne-budzety-jesli-nic-sie-nie-zmieni-w-przyszlym-roku-je-wykonczy,587155.html).

Resort edukacji zapewnia, że pracuje nad projektem ustawy, która skupi się na pomocy dla małych samorządów i ochronie wiejskich szkół. Jej celem będzie przekształcenie szkół w centra kulturalno-edukacyjne, z których mogłyby korzystać również młodsze dzieci i seniorzy. ■

Symulacja prac europarlamentu

Warszawskie biuro Parlamentu Europejskiego zaprasza grupy szkolne do udziału w bezpłatnej interaktywnej grze, podczas której uczniowie wcielają się w rolę europosłów i ustanawiają prawa Unii Europejskiej. Uczestnicy są dzieleni losowo na grupy polityczne i narodowe, a następnie pracują nad dwiema przydzielonymi im dyrektywami: dyskutują, negocjują, spotykają się z wirtualnymi członkami Komisji Europejskiej czy lobbystami, przygotowują stanowiska, głosują. Gra toczy się w centrum edukacyjnym Europa Experience – Spotkania z Europą w Warszawie. ■

Wynagrodzenie egzaminatorów

W ślad za nowelizacją ustawy o systemie oświaty wprowadzającą funkcje egzaminatora weryfikatora i operatora pracowni informatycznej pojawiło się rozporządzenie ustalające warunki ich wynagradzania. Podstawą do ustalania wynagrodzenia egzaminatora weryfikatora ma być kwota w wysokości 12% łącznej kwoty wynagrodzeń przysługujących egzaminatorom wchodzącym w skład zespołu egzaminatorów. Kwota będzie dzielona między egzaminatorów weryfikatorów wchodzących w skład zespołu, proporcjonalnie do liczby sprawdzonych i ocenionych przez nich prac egzaminacyjnych. ■

Ponad 500 tys. dzieci żyje w biedzie

Niemal 2,5 mln osób, czyli 6,6% populacji Polski, żyje w skrajnej biedzie. Wśród nich ponad pół miliona stanowią dzieci. Śpią na karimatach, podłogach bądź łóżku dzielnym z całą rodziną, nie zapraszają kolegów ze wstydu i nie jeżdżą na wakacje – wynika z Raportu o biedzie przygotowanego przez Stowarzyszenie WIOSNA, organizatora

Szlachetnej Paczki. Autorzy publikacji podkreślają, że tak źle w naszym kraju nie było od 2015 r. W 2023 r. liczba osób, które mają na przeżycie niecałe 30 zł dziennie, zwiększyła się o ok. 800 tys., czyli 47% w porównaniu do roku poprzedniego. Mniej niż trzy posiłki dziennie je prawie co 10 Polak (www.szlachetnapaczka.pl/raport-o-biedzie/). ■

Dyrektorze

pamiętaj o...

16 stycznia – egzamin ósmoklasisty w szkołach dla dorosłych, w których nauka kończy się w semestrze jesiennym – matematyka.

17 stycznia – egzamin ósmoklasisty w szkołach dla dorosłych, w których nauka kończy się w semestrze jesiennym – język obcy nowożytny;

– przygotowanie w zależności od potrzeb odzieży roboczej dla pracowników lub ekwiwalentu pieniężnego;

– sporządzenie zestawienia dotyczącego uprawnień i harmonogramu wypłacania nagród jubileuszowych dla nauczycieli.

20 stycznia – wpłata pobranych zaliczek na podatek dochodowy od łącznej kwoty wypłat wynagrodzeń z tytułu umowy o pracę.

20 stycznia–2 lutego – ferie zimowe w województwach: kujawsko-pomorskie, lubuskie, małopolskie, świętokrzyskie, wielkopolskie.

22 stycznia – sporządzenie wniosków o odznaczenia państwowe i resortowe zaopiniowanych przez radę pedagogiczną i przekazanie ich w trybie określonym przez organy uprawnione do występowania z wnioskami o nadanie orderów i odznaczeń państwowych i resortowych.

24 stycznia – aktualizacja planu szkoleń BHP pracowników (termin ustala dyrektor szkoły i przedszkole);

– kontrola aktualności badań lekarskich pracowników (termin ustala dyrektor szkoły i przedszkola);

– w zależności od potrzeb ocena pracowników samorządowych.

27 stycznia–9 lutego – ferie zimowe w województwach: podlaskie, warmińsko-mazurskie.

28 stycznia – dodatkowy termin części pisemnej egzaminu zawodowego – Formuła 2019.

Dyrektorze

pamiętaj o...

29 stycznia – dodatkowy termin części praktycznej egzaminu zawodowego – Formuła 2019, model „d”, „w”, „wk” i „dk”.

31 stycznia – podanie do publicznej wiadomości przez organ prowadzący kryteriów branych pod uwagę w postępowaniu rekrutacyjnym i postępowaniu uzupełniającym oraz dokumentów niezbędnych do potwierdzenia spełnienia tych kryteriów, a także liczby punktów możliwej do uzyskania za poszczególne kryteria;

– określenie przez organ prowadzący terminów przeprowadzania postępowania rekrutacyjnego i postępowania uzupełniającego, w tym terminów składania dokumentów, do publicznych przedszkoli, oddziałów przedszkolnych w publicznych szkołach podstawowych, publicznych innych form wychowania przedszkolnego i klas I publicznych szkół podstawowych, a także klas wyższych niż klasa I publicznych szkół i oddziałów, o których mowa w art. 137 ust. 1 ustawy – Prawo oświatowe oraz oddziałów dwujęzycznych;

– zakończenie zajęć w szkołach ponadpodstawowych dla młodzieży: branżowych szkołach I stopnia, branżowych szkołach II stopnia i szkołach policealnych oraz we wszystkich typach szkół dla dorosłych, w których zajęcia dydaktyczno-wychowawcze rozpoczynają się w pierwszym powszednim dniu lutego;

– złożenie kwartalnego sprawozdania budżetowego Rb-27ZZ za IV kwartał (dotyczy szkół, przedszkoli i placówek będących jednostkami budżetowymi);

– sprawozdanie z wykonania budżetu szkoły za rok 2024;

– sporządzenie i przekazanie sprawozdania finansowego;

– złożenie rocznego sprawozdania budżetowego Rb-27S oraz Rb-28S za 2024 r. (dotyczy szkół, przedszkoli i placówek będących jednostkami budżetowymi).

3 lutego–16 lutego – ferie zimowe w województwach: dolnośląskie, mazowieckie, opolskie, zachodniopomorskie.

Jak młodzież korzysta z AI

Dwie trzecie badanych korzysta z narzędzi opartych na sztucznej inteligencji, a 67% wykorzystuje ją jako wsparcie w nauce – wynika z raportu *Pokolenie AI*.

Opracowanie przygotowane przez Fundację IT Girls oraz Nationale-Nederlanden przy wsparciu Campus AI dostarcza kompleksowego obrazu, jak młodzi ludzie postrzegają i wykorzystują sztuczną inteligencję (ang. *artificial intelligence*), jakie są ich potrzeby, a także jakie wyzwania i zagrożenia dostrzegają w tej technologii. Wyniki badania pokazują, że (<https://itgirls.org.pl/raport-pokolenie-ai/>):

- 63% respondentów aktywnie korzysta z narzędzi opartych na AI,
- 67% wykorzystuje AI jako wsparcie w nauce, w tym do rozwiązywania trudnych zagadnień, organizowania pracy czy generowania pomysłów na projekty,

- 56% używa AI do nauki,
- 50% wskazuje na jej rolę w nauce języków obcych,
- 65% ma świadomość ryzyka wykorzystania danych osobowych przez narzędzia AI,
- 57% obawia się, że AI może mieć negatywny wpływ na ich edukację,
- 53% opowiedziało się za wprowadzeniem regulacji, które zobowiązałyby firmy tworzące modele AI do ujawniania danych wykorzystywanych podczas ich trenowania,
- 63% deklaruje, że nie oczekuje od nauczycieli pomocy w korzystaniu z narzędzi AI, co może wskazywać na brak kompetencji lub świadomości w tym zakresie. ■

Petycja do MEN o higienę cyfrową

Brak jednolitych zasad higieny cyfrowej naraża dzieci na lawinowy wzrost negatywnych skutków: trudności z koncentracją uwagi i zapamiętywaniem, pogorszenie kreatywności, utratę zdrowych relacji rówieśniczych, spadek aktywności fizycznej, podatność na niewłaściwe wzorce, cyberprzemoc – piszą eksperci

w petycji do MEN w sprawie wprowadzenia rządowej regulacji w sprawie używania urządzeń cyfrowych w placówkach oświatowych, i to nie tylko przez dzieci, ale też personel. Autorzy przytaczają m.in. informację pochodzącą od UNESCO, że prawie co czwarty kraj na świecie wprowadził zakaz używania smartfonów w szkołach, natomiast w USA i Kanadzie wydano zalecenie, by dzieci w wieku przedszkolnym w ogóle nie korzystały z tabletów. ■

Zakaz korzystania z social mediów

Australia wprowadziła zakaz korzystania z mediów społecznościowych przez dzieci w wieku poniżej 16 lat. Zacznie on obowiązywać za rok, a przez ten czas platformy mediów społecznościowych muszą wypracować system weryfikujący wiek użytkowników. Powodem obustrzeń jest negatywny wpływ social mediów na zdrowie psychiczne mło-

dych ludzi, o czym alarmują również polskie organizacje, zwracając uwagę na pojawiające się treści pornograficzne i patologiczne. W listopadzie Państwowa Komisja do spraw przeciwdziałania wykorzystaniu seksualnemu małoletnich poniżej lat 15 złożyła zawiadomienie do prokuratury w sprawie treści ujawnionych w aplikacji TikTok. ■